

**Міністерство охорони здоров'я України
Харківський національний медичний університет
Кафедра філософії та суспільних наук**

**«Проблема людини у воєнні та повоєнні часи:
філософський та медичний дискурси». До 100-
річчя з дня народження професора Володимира
Вікторовича Бобіна (1924–2024)**

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції,
м. Харків, 7 червня 2024 р.*

Харків 2025

участю «Проблема людини у соціально-гуманітарному та медичному дискурсах») 28–29 травня 2020 р., м. Харків. Харків: ХНМУ, 2020. С. 32–35.

2. Списокъ студентовъ императарскаго харьковскаго университета на 1908–1909 академический годъ. Харьковъ.: Типографія «Печатное Дѣло», 1909.
3. Транспортный отдел НКГБ южной железной дороги дело № 592 обвиняемого Громеко Александра Евгениевича 30.1.44/3/4/44 гг.
4. Годзь Н. Б. Пам'ятування, пригадування та переосмислення як нескінчене повертання до аналізу долі репресованих професіоналів та втрат, спричинених тоталітаризмом. Пригадуючи Громеко О. Є. Філософія в сучасному світі: *Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції, 20–21 листопада 2020 р. / Ред. кол. Я. В. Тарароєв, А. В. Кіпенський, Н. С. Корабльова Н. С [та ін.]*. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. 294 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/d989eb60-d779-4a0d-8c7c-4407561d6972/content>

ВІЙНА ЯК РЕАЛЬНІСТЬ СОЦІАЛЬНОЇ СИНГУЛЯРНОСТІ

Коноваленко Ольга Сергіївна, заступник начальника управління, начальник відділу інституційного аудиту управління Державної служби якості освіти у Запорізькій області, аспірантка кафедри суспільних дисциплін (Запорізький державний медико-фармацевтичний університет, м. Запоріжжя, Україна)

Одвічний парадокс, і водночас характерна риса філософського знання полягає в тому, що намагаючись дати відповіді на конкретні питання, воно неминуче вибудовує цілу систему доказів. У процесі такої побудови виникають нові поняття, теорії, а іноді – й цілісні світогляди.

Так само і в нашому випадку – поняття «сингулярність», запозичене з математики як «точка відліку», після якої – невідомість і порожнеча, виявилось надзвичайно плідним і в гуманітарному дискурсі, тому що ті об'єктивні соціальні процеси цифровізації, впровадження систем штучного інтелекту, наявна криза сучасної західноєвропейської цивілізації, в рамках деформації норм і цінностей до яких звикли люди, приводить нас до переосмислення нашого буття. У межах методологічного плюралізму і наукової свободи поняття сингулярності було переосмислене філософами, зокрема постструктуралістами, які успішно адаптували його для опису соціальних криз і катастроф.

Постструктуралістська традиція, аналізуючи сучасний соціальний стан, ідентифікує його як «розпад», «безперервне переривання», або ж як соціальну сингулярність. І хоча це поняття важко піддається однозначному тлумаченню через різноманітність філософських ідей, воно дедалі частіше з'являється в

обговореннях майбутнього – від розвитку штучного інтелекту до військових технологій і трансформацій людського потенціалу.

З метою глибшого розуміння феномена «соціальної сингулярності» ми звертаємося до нього як до точки відліку – як для особистості, так і для суспільства. Адже наявність «сингулярного рішення» вказує не лише на появу абсолютно нового у реальності, а й на завершення попередньої соціальної парадигми.

Ми вже зазначили, що соціальна криза в якій ми опинились наблизило людство до «сингулярної точки», але підкреслимо, що це не просто «одна точка – сингулярність», а ми входимо у «зону сингулярностей», де загострюються всі аспекти світ-системи.

Розглядаючи, наприклад, антропологічну катастрофу війни, зазначимо, що доцільно і актуально звернутись до робіт З. Фрейда. Бо його геніальне бачення людської природи, підкреслимо інстинктивно-біологічної природи, дуже чітко виводить нас на розуміння деструктивних характеристик сучасної людини. Психоаналітична методологія З. Фрейда, намагається виявити універсальні механізми емоційно-мотиваційної системи людини, яка балансує між страхом і агресією, прямуючи до запитання: «Що далі? Чому війна в ХХІ столітті?»

Згідно з Фрейдом, люди зберігають деструктивну схильність до насильства, яка проявляється в умовах натовпу. Саме тому війна стає одним із механізмів пере направлення агресії назовні, виконуючи соціалізуючу функцію. Це дозволяє згуртувати суспільство через спільного ворога, зберігши внутрішню гармонію.

Проте таке пояснення радше підходить для архаїчного світогляду. В умовах сучасності війна вже не є стихійним актом, а чітко організованим і раціонально спланованим процесом. Вона позбавлена символічного виміру «трансгресії» і перетворюється на інвестиційний механізм, де кожна витрата – прорахована.

Отже, аналітика соціальної сингулярності у цьому контексті означає радикальне пере форматування самої онтології суспільства. Масова людина ізольована, самотня, без переконань, підмінена ідеологічними штампами. Це породжує запит на глибше філософське осмислення буття і зумовлює актуальність таких понять, як «соціальна сингулярність» у його класичному значенні: «А щодалі?»

Список використаних джерел

1. Freud, Sigmund. "Civilization and its Discontents." The Standard Edition of the Complete Psychological Works of Sigmund Freud, vol. 21 (1927-1931): *The Future of an Illusion, Civilization and its Discontents, and Other Works*. Eds. James Strachey, Anna Freud, Alix Strachey. The Hogarth Press: The Institute of Psychoanalysis, London, 1961.
2. Сайтарли І. Нариси з сучасної філософії: Навчальний посібник для магістрів та здобувачів ступеня доктора філософії / І. А. Сайтарли, О. М.

Іщенко, А. О. Приятельчук (За ред. академіка НАН України Л. В. Губерського). Київ: «ВАДЕКС», 2016. 370 с.

МЕНТАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Романенко Антоніна Василівна, лаборантка кафедри патологічної анатомії
(Харківський національний медичний університет, м. Харків, Україна)

Сьогодні увесь світ знає, що в Україні триває жорстока, цинічна, кривава війна, яку розв'язав російський агресор проти мирного населення: жінок, дітей, літніх людей. Постійні обстріли, ракетні атаки, повітряні тривоги, вимушена міграція, смерть близьких та друзів, зруйновані домівки, блекаути, пошкодження критичної інфраструктури, інформаційні атаки – ворог цинічно займається терором цивільного населення, знищує українську націю. Люди перебувають в стані хронічного стресу. Саме тому ментальне здоров'я особистості в умовах війни є надзвичайно актуальним. Чим сильніше ми фізично та психологічно, тим ближче наша перемога, тим продуктивніша наша праця.

Ментальне здоров'я – це психічне здоров'я, яке передбачає певний рівень емоційного та розумового благополуччя а також відсутність психічних розладів. Провідні фахівці виокремлюють наступні ключові компоненти психічного здоров'я людини:

- 1) Здатність керувати своєю поведінкою відповідно до встановлених норм;
- 2) Здатність концентрувати увагу на предметі;
- 3) Адекватність психічних реакцій впливу середовища, вміння опановувати власні емоції;
- 4) Логічне опрацювання інформації;
- 5) Здатність змінювати свою поведінку залежно від зміни життєвих обставин;
- 6) Критичне ставлення до себе і своєї діяльності;
- 7) Усвідомлення постійності та ідентичності свого фізичного і психічного «Я»;
- 8) Реалізація та планування власної життєдіяльності;
- 9) Постійність й однаковість переживань в однотипних ситуаціях;
- 10) Повага до себе та інших;
- 11) Спроможність жити у внутрішній злагоді, гармонії з самим собою;
- 12) Орієнтація на саморозвиток, збагачення особистості;
- 13) Здатність любити, альтруїзм, емпатія, самоактуалізація тощо;
- 14) Інтерес до самого себе, до своїх потреб, самоповага, адекватна самооцінка, вміння сприймати себе такими, якими ми є;
- 15) Вміння позитивно використовувати свої можливості;
- 16) Здатність активно працювати.

Volf O. O. <i>Patient-centered palliative and hospice care in the context of systemic-ecological theory and «life model of social work practice»</i>	83
Толстов І. В. <i>Платон як один із піонерів розвитку біополітики</i>	86
Карпенко К. І. <i>Трансформація екоциду в геноцид в умовах війни</i>	90
Коляда О. М. <i>Роль філософії в процесі наукового пізнання в медицині. Питання біологічної сутності процесу</i>	94
Годзь Н. Б. <i>Традиція і пам'ять у медичному просторі Харкова: філософський погляд на питання</i>	98
Коноваленко О. С. <i>Війна як реальність соціальної сингулярності</i>	104
Романенко А. В. <i>Ментальне здоров'я особистості в умовах війни</i>	106
Фідровська М. Г. <i>Образ щасливої (відчуваючої) людини у вченні Епікура</i>	109
Дейнека В. В. <i>Політика як естетика</i>	111
Шимченко О. В. <i>Основні аспекти впливу сучасних технологій та культури «суспільства вигорання» на інтелектуальний капітал цивілізації</i>	114
Рогова А. В. <i>Людська адаптивність та соціальне пристосування до умов війни</i>	117
Абашнік В. О. <i>Людина в німецькій класичній філософії</i>	119
Чжан Хунвэй. <i>Нові завдання і функції філософії для підготовки майбутніх викладачів у світлі аналізу впливу образу природи на національне світосприйняття фахівців</i>	124
Мирошніченко М. С., Кузнецова М. О., Бібіченко В. О., Кузнєцова І. К., Сіренко В. А. <i>Вплив гендерних бар'єрів на професійне становлення здобувачів вищої медичної освіти в умовах війни в Україні</i>	126
 Секція доповідей викладачів зі студентами / Section of reports of lecturers and professors with students	129
 Tkachenko O. V., Moukrish M. A., Khairddine H. <i>Diabetes mellitus gender peculiarities in the world</i>	129
Винникова В. Ж., Макарова К. М., Чернуха О. В. <i>Вплив іноземних держав на розвиток української охорони здоров'я: роль зовнішніх акторів та міжнародних організацій</i>	131
Карпенко К. І., Грицьков В. А. <i>Гендерна медицина в умовах викликів штучного інтелекту</i>	134
Карпенко К. І., Шнейдер О. А., Марчук А. В. <i>Проблема людини у гендерному контексті</i>	137
Громко Є. А., Чернуха О. В. <i>Психіатрична допомога у Харкові: історико-краєзнавчий аспект</i>	140
Дейнека В. В., Василенко Д. С., Касілова М. О., Нефедова А. Р. <i>Психофізичні фактори впливу війни на студентів</i>	143
Демочко Г. Л., Choo Yumi. <i>Інновації у медицині: корейський досвід для України</i>	146
Москвін Я. В., Маківець Н. С. <i>Як труднощі змінюють людину</i>	149
Sukhonosov R. O., Halycha M. S. <i>In the language of his soul</i>	151
Tkachenko O. V., Assali Y., Bourtal Y., Baidi A., Darkoush A., Chentir W., El Yaagoubi El Y. <i>Morbidity some gender aspects in Morocco</i>	155

Студентська секція / Student section 158

Агапова М. Д. <i>Жінки в ЗСУ: долаючи дискримінацію та стереотипи</i>	158
--	------------